

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196
6, 12, 23 IR 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 6, 12, 23 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – ADĮ projektas) parengtas atsižvelgiant į diskusijas su savivaldybėmis, Lietuvos savivaldybių asociacija ir kitais suinteresuotaisiais subjektais ir siekiant patikslinti praktikoje pastebėtus Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo (toliau – Įstatymas) netikslumus. Netikslumai susiję su apibrėžimu, kuriems miestams reikalinga nustatyti ir įgyvendinti mažos taršos zonas miestuose ir mažos taršos zonų nustatymo ir įgyvendinimo terminais bei kuo remtis savivaldybių institucijoms įgyvendinant šią priemonę. Taip pat, atsirado poreikis parengti mažos taršos zonų rekomendacijas, todėl Įstatyme reikalinga teisinė nuostata, leidžianti Susisiekimo ministerijai rengti ir tvirtinti mažos taršos zonų rekomendacijas. Patikslinus Įstatymo nuostatas, bus užtikrinti teisinio aiškumo principai ir išvengta skirtingo Įstatymo nuostatų traktavimo bei taikymo praktikoje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

LR Seimo narys Kasparas Adomaitis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Įstatyme nėra numatytas teisinis pagrindas Susisiekimo ministerijai ar kitai institucijai parengti mažos taršos zonų rekomendacijas.

Įstatymo 12 straipsnio 2 punktas nustato, kad savivaldybės institucijos pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje nustato esančiuose miestuose mažos taršos zonas.

Tai reiškia, kad pagal šią tvarką mažos taršos zonos turi būti numatytos 103 Lietuvos miestuose.

Įstatymo 23 straipsnio 15 dalis nustato, kad savivaldybių tarybos nustato ir pagal poreikį periodiškai atnauja mažos taršos transporto zonas miestuose, atsižvelgdamos į darnaus judumo mieste planus valstybinio aplinkos oro monitoringo ir (ar) savivaldybės aplinkos oro monitoringo duomenis savivaldybių teritorijose.

Įstatymo 35 straipsnio 7 dalis nustato, kad savivaldybių tarybos ne vėliau kaip iki 2023 m. sausio 1 d. šio įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje nustatyta tvarka nustato mažos taršos zonas miestuose.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Papildomas Įstatymo 6 straipsnis nauju punktu, numatančiu teisinį pagrindą Susisiekimo ministerijai parengti ir tvirtinti mažos taršos zonų rekomendacijas.

Parengtos ir patvirtintos mažos taršos zonų rekomendacijos padės savivaldybių taryboms nustatyti ir įgyvendinti šią priemonę, taikant gerąsias Europos praktikas ir išlaikant bendrą mažos taršos zonų įgyvendinimo tvarką ir principus Lietuvos miestuose.

Tikslinamas Įstatymo 12 straipsnio 2 punktas siekiant detalizuoti, kad savivaldybių institucijos ne tik nusistatytų mažos taršos zonas miestuose, bet ir jas įgyvendintų.

Kai kurioms savivaldybių institucijos iškilo klausimas ar reikalinga tik nusistatyti mažos taršos zonas miestuose, kas reikštų, kad pats įgyvendinimas gali būti nenumatytas. Todėl kilo poreikis detalizuoti šią informaciją ADĮ projekte.

Tikslinama Įstatymo 23 straipsnio 15 dalis detalizuojant, kad savivaldybių tarybos turės nustatyti ir įgyvendinti mažos taršos zonas miestuose, kurie turi kurorto statusą ar daugiau nei 50 tūkst. gyventojų.

Diskusijos su užsienio šalimis, Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra ir Lietuvos savivaldybių asociacija parodė, kad mažos taršos zonų veiksmingumas ir efektyvumas pastebimas miestuose, turinčiuose daugiau nei 50 tūkst. gyventojų, kur transporto priemonių judėjimas ir eismas yra intensyvesnis. Taip pat, pagal dabartinę tvarką, Lietuvoje šią priemonę nustatyti turėtų visi 103 Lietuvos miestai, o tai taptų didele finansine našta savivaldybėms, kurioms dėl per mažos miesto teritorijos pasirengti tokią zoną gali būti sudėtinga (pavyzdžiui – Panemunėi). Patikslinus Įstatymo 23 straipsnio 15 dalį mažos taršos zonos turėtų būti nustatytos ir įgyvendintos 4 kurorto statusą turinčiuose miestuose ir 6 daugiau nei 50 tūkst. gyventojų (2022 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis) turinčiuose Lietuvos miestuose. Kitiems Lietuvos miestams būtų paliekama rekomendacija nusistatyti ir įgyvendinti mažos taršos zonas pagal poreikį. Pažymime, kad rengiant Darnaus judumo fondo finansavimo tvarkos aprašą, mažos taršos zonos įgyvendinimas, įstatyme nurodytais terminais, numatomas kaip vienas iš kriterijų papildomiems balams gauti, skiriant Darnaus judumo fondo lėšas.

Kurorto statusą turintiems miestams, dabartiniai įstatymai numato ir rekomenduoja, kad aplinkos oro užterštumo kietosiomis dalelėmis ($KD^{2.5}$) lygis neviršytų Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamų aplinkos oro kokybės rodiklių, o užsienio valstybių praktika rodo, kad mažos taršos zonų efektyvumas labiausiai pasireiškia kietųjų dalelių ($KD^{2.5}$) sumažėjimu numatytose teritorijose. Mažos taršos zonos įrengimas kurorto statusą turinčiuose miestuose atlieps šiems miestams keliamus reikalavimus.

Taip pat, tikslinama Įstatymo 23 straipsnio 15 dalis, kad nustatant ir įgyvendinant mažos taršos zonas miestuose, nebūtų atsižvelgiama į darnaus judumo mieste planus, o būtų atsižvelgiama į mažos taršos zonų rekomendacijas, kurias parengs Susisiekimo ministerija.

Šiose rekomendacijose bus numatyti konkretūs kriterijai ir principai, kuriais bus siūloma vadovautis nustatant ir įgyvendinant mažos taršos zonas miestuose.

Tikslinama Įstatymo 35 straipsnio 7 dalis, detalizuojant, kad savivaldybių tarybos turi ne vėliau kaip iki 2024 m. sausio 1 d. nustatyti ir ne vėliau kaip iki 2025 m. sausio 1 d. įgyvendinti šio įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje nustatyta tvarka mažos taršos zonas miestuose.

Atsižvelgiant į savivaldybių ir kitų suinteresuotųjų institucijų prašymus, matomas poreikis pratęsti terminą iki kada nustatyti savivaldybių institucijoms mažos taršos zonas miestuose. Taip pat, detalizuojama, kad šią priemonę savivaldybės turi įgyvendinti iki 2025 m. sausio 1 d. Nustatyti – pasirengti planą, schemą ar kitą dokumentą, numatantį, kurioje miesto vietoje, kokiomis taisyklėmis ir terminais bus įgyvendinama mažos taršos zona ir suderinti jį su Susisiekimo ministerija. Įgyvendinti – įgalinti ir pritaikyti priemonę praktikoje (miestuose).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus ADĮ projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, priėmus Įstatymą, būtų sudaromos sąlygos efektyviam, aiškiam ir vieningam Įstatymo nuostatų taikymui.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

ADĮ projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

ADĮ projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

ADĮ projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus ADĮ projektą, nereikės priimti kitų įstatymų, jų keisti ar pripažinti netekusiais galios.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

ADĮ projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

ADĮ projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos teisei neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Keisti ar priimti teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės fondų lėšų įstatymo įgyvendinimui nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Rengiant ADĮ projektą, specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas ir sritis:

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai